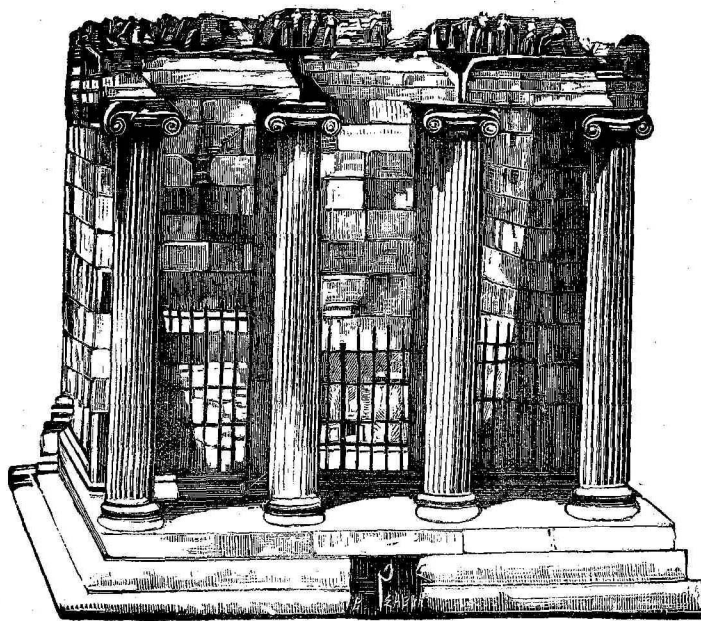

τερον τοῦ τζαμίου τοῦ βράχου, καὶ τοῦτο διότι ἡ Μέκκα εἶναι ἡ πρώτη ἀγία πόλις τῶν Μωαμεθανῶν, ἐνῷ ἡ Ἱερουσαλὴμ εἶναι δευτερεύουσα. Τὸ τζαμίον τοῦ βράχου εἶναι ὀκτάγωνον, 67 ποδῶν εἰς κάθε πλευρόν· ἔχει ὕψος 170 ποδῶν, καὶ ἄνωθεν τῆς στέγης θόλον ὕψηλόν, βασταζόμενον ἀπὸ κορινθιακοὺς κίονας. Οἱ ἐξωτερικοὶ τοῖχοι τοῦ ναοῦ εἶναι ἐσκεπασμένοι μὲ πλίνθους ἐκ πορσελάνης· κάθε εἰς τῶν κίωνων

φέρει ἑρῆτον τοῦ Κορανίου, ἐνῷ ἄλλα χωρία τοῦ Κορανίου περικυκλῶνουν τὸ ἄνω μέρος τοῦ ναοῦ ὡς διάζωμα. Ὁ ναὸς οὗτος συνήθως λέγεται τοῦ Ὁμάρ, διότι πιστεύεται ὅτι ὁ μέγας ἐκεῖνος Χαλίφης τῆς Ἀραβίας τὸν ἔκτισε· πολλοὶ ὅμως εἶναι τῆς γνώμης ὅτι εἶναι βυζαντιανὸς ναὸς, κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀπτεροῦ Νίκης.
(Ἐκ τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς)

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΠΤΕΡΟΥ ΝΙΚΗΣ.

Ὅπως σήμερον χριστιανοὶ τινες τιμοῦν ἓνα αἶγιον ἢ μίαν ἀγίαν μᾶλλον τῶν ἄλλων καὶ θεωροῦν αὐτοὺς ὡς προστάτας των, τοιοῦτοτρόπως τὸν ἀρχαῖον καιρὸν ἐκάστη πόλις ἐλάτρευεν ἓνα θεὸν ἢ μίαν θεὰν περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Οἱ Κορίνθιοι, λόγου χάριν, τὸν Ποσειδῶνα, οἱ Ἀργεῖοι τὴν Ἥραν, οἱ Ἐλευσίνιοι τὴν Δήμητραν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν Ἀθηνᾶν. Τὴν Ἀθηνᾶν ἐτίμων οἱ Ἀθηναῖοι ὄχι μόνον ὡς προστάτιδα τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ ὡς θεὰν τῆς πολεμικῆς τέχνης, τῆς σοφίας καὶ φρονήσεως, τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, καὶ ὑπὸ τὰς διαφόρους τῆς ιδιότητος εἶχον ἀφιερῶσαι εἰς αὐτὴν δλοὺς τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἀγάλματα τῆς Ἀκροπόλεως· τὸν Παρθενῶνα ὡς Παρθένον θεὰν, θυγατέρα τοῦ Διὸς, τὸ Ἐρέχθειον ὡς Πολιοῦχον, τὸν βωμὸν τῆς Ἐργάνης ὡς προστά-

τιδα τῶν γυναικείων χειροτεχνημάτων, τὸ κολοσσιαῖον δρειχάλκινον ἄγαλμα ὡς πρῶμαχον τῶν Ἀθηναίων — δλα ταῦτα πρὸς ἐνθύμησιν τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας ἡ θεὰ εἶχε προσφέρει εἰς τὴν πόλιν. Ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ εἶχε καὶ μίαν ἄλλην ιδιότητα· νὰ ᾖναι πάντοτε νικήτρια εἰς τὰς μάχας, διὰ τοῦτο καὶ ὠνομάζετο πολλάκις Νίκη· πρὸς ὑπενθύμησιν λοιπὸν τῆς ιδιότητός της ταύτης εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐστήθη ὁ ναὸς τῆς Ἀπτεροῦ Νίκης πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Ἀκροπόλεως, ὥστε ὅσοι εἰσῆρχοντο νὰ τὸν βλέπουν καὶ νὰ ἐνθυμῶνται τὰς μάχας, τὰς ὁποίας εἶχον νικήσει μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηνᾶς.

Σὰς παρωμοίωσα τὰ Προπύλαια μὲν ἐν Π, ἂν θέσω τώρα μίαν τελείαν ὑποκάτω ἀπὸ τὸ βραχύτερον σκέλος τοῦ Π θὰ ἐννοήσητε τὴν θέσιν τοῦ μικροῦ καὶ κομποτάτου ναοῦ τῆς Ἀπτεροῦ Νίκης, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐστημένος ἔμπροσθεν τῆς νοτίου πτέρυγος τῶν Προπυ-

λαίων, ἐπάνω εἰς τι ὕψωμα, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἦτο στολισμένον μὲ πλάκας μαρμαρίνας, εἰς τὰς ὁποίας ἦσαν ἀναγεγλυμμέναι γυναικες μὲ πτερὰ, παριστάνουσαι Νίκας. Διὰ τοὺς Ἀθηναίους αὗται αἱ πτερωταὶ γυναικες ἦσαν μία ἐνθύμησις ὅτι εἰς τὴν τάδε ἡ τάδε μάχην εἶχον νικήσει, ὥσάν νὰ ἔλεγε κάθε μία ἀπ' αὐτὰς, «ἐγὼ εἶμαι ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνος,» «ἐγὼ τῆς Σαλαμῖνος» καὶ ἄλλη ἄλλο. Ἐκτὸς τούτων ἦτο καὶ ἄλλη ἐνθύμησις διὰ τοὺς Ἀθηναίους τὸ διάζωμα τοῦ ναοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ εἶχεν ὠραία ἀνάγλυφα, παριστάνοντα μάχας τῶν Ἑλλήνων. Ἐντὸς δὲ τοῦ ναοῦ ἐφυλάττετο ἐν πανάρχαιον ἔθρονον (ἄγαλμα ξύλινον) τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ ὁποῖον τὴν παρίστανε χωρὶς πτερὰ, ἐνῷ συνήθως αἱ Νίκαι ἦσαν πτερωταί· ἴσως ἐξ αἰτίας τοῦ ἀπτερώτου τούτου ἀγάλματος τῆς Νίκης (διότι σὰς εἶπα ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ ἦτο μία καὶ ἡ αὐτὴ μὲ τὴν Νίκην) ἴσως, λέγω, διὰ τοῦτο ὠνομάσθη καὶ ὁ ναὸς Ναὸς τῆς Ἀπτερώ Νίκης. Ἄλλοι ὁμως λέγουσι ὅτι ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔκοψαν τὰ πτερὰ τῆς Νίκης διὰ νὰ μὴ πετάξῃ καὶ τοὺς ἀφήσῃ, διὰ τοῦτο ὁ ναὸς, τὸν ὁποῖον τῆς ἀφιέρωσαν, ὠνομάσθη τῆς Ἀπτερώ Νίκης.

Ἀπὸ τὴν τοποθεσίαν τοῦ ναοῦ τούτου φαίνεται ὁ Ἑλαιὼν, ἡ σειρὰ τοῦ Πάρνηθος ὄρη, ἡ παραλία ἀπὸ τὴν Σαλαμίνα ἕως εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμητιοῦ, ἡ Αἴγινα καὶ τὰ ὀπισθὲν τῆς ὄρη τῆς Πελοποννήσου, διακρίνονται καθαρώτατα διὰ τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα εἰσέρχονται εἰς τὸν κόλπον. Ἐδῶ, κατὰ τὸν Πausανίαν, ἐκάθητο ὁ Αἰγεὺς, διὰν ἐπερίμενε νὰ ἴδῃ τὸ πλοῖον τοῦ Θησέως ἐπιστρέφον ἀπὸ τὴν Κρήτην, καὶ ἀπ' ἐδῶ ἐρρίφθη κάτω καὶ ἐσκοτώθη ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους, διὰν τὸ εἶδε νὰ γυρίξῃ μὲ μαύρα πανία.

ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΨΩΜΙ.

(Μῦθος Οὐγγρικός.)

Μία φορὰ καὶ ἓνα καιρὸ ἦτο μία χήρα μὲ τὴν κόρη τῆς. Ἡ μητέρα ἦτο σεμνὴ καὶ ταπεινὴ, ἡ κοπέλλα ὁμως, ὥς ἦτον εὐμορφὴ σὰν ἄγγελος, ἦτο καὶ ὑπερήφανη σὰν διάβολος. Πολλοὶ τὴν ἐζητοῦσαν ἀλλὰ κανένα δὲν ᾔθελεν· ὅσο περισσότερον ἔκαναν νὰ τὴν εὐχαριστήσουν, τόσο ἐκείνη τοὺς ἐκαταφρονοῦσε.

Μία βραδιά, ὅπου εἶχε πέσει ἡ κόρη νὰ κοιμηθῇ, τὴ μάνα τῆς δὲν τὴν ἔπαιρνε ὕπνος. Σηκώνεται λοιπὸν νὰ κἀν τὴν προσευχὴ τῆς. Καθὼς ἐπαρακαλοῦσε γιὰ τὴν κόρη τῆς, τὴν ἀκούει νὰ γελᾷ.

«Τὶ ὠραῖο ὄνειρο ποὺ θὰ βλέπῃ, γιὰ νὰ γελᾷ στὸν ὕπνο τῆς!» λέγει ἡ μητέρα, καὶ, ἀφοῦ ἀποτελειώσει τὴν προσευχὴ τῆς, πέφτει στὸ κρεβάτι καὶ κοιμᾶται.

Τὸ πρωὶ λέγει τῆς κόρης τῆς.

«Μάτια μου Μαρίκα μου, τί εἶχες ἀπόψε καὶ γελοῦσες εἰς τὸν ὕπνον σου;»

«Τί νὰ ἔχω μητέρα μου; Εἶδα πὼς ἦλθε ἓνα ἀρχοντόπουλο μὲ μπακιρένια ἄμαξα καὶ μὲ ζητοῦσε· μοῦ φόρεσε δαχτυλίδι ὅπου ἄστραφτε σὰν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ· καὶ διὰν ἐπήγαμε στὴν ἐκκλησίαν νὰ στεφανωθοῦμε ὁ κόσμος δὲν εἶχε μάτια παρὰ μόνον γιὰ μένα.»

«Παιδί μου, παιδί μου, ὑπερήφανο ὄνειρο εἶδες. Πρόσεχε νὰ μὴ σε εὖρῃ κανένας πειρασμός.»

Ἡ Μαρίκα ὁμως ἐδαρύνετο νὰ ἀκούῃ συμβουλὰς καὶ τῆς ἐξέφυγε τραγουδιώντας.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἦλθε ἓνα νοικοκυρόπουλο καὶ τὴν ἐζήτησε, ἀλλ' ἐκείνη τὸν ὕβρισε καὶ τὸν ἔστειλε στὴ δουλειά του.

Τὸ βράδυ πάλι ἐγέλασε στὸν ὕπνο τῆς, καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἐρωτᾷ ἡ μάνα τῆς τί εἶδε καὶ γελοῦσε.

«Τὶ νὰ ἴδῃ, μητέρα μου. Εἶδα πὼς ἓνας ἀρχοντας ἦλθε μὲ ἀσημένια ἄμαξα νὰ μὲ ζητήσῃ· πὼς μοῦ φόρεσε χρυσὴ κορώνη καὶ διὰν ἐμπήκαμε εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ στεφανωθοῦμε ὁ κόσμος δὲν εἶχε αὐτὰ νὰ ἀκούῃ τί ἐδιάβαζε ὁ παππᾶς, παρὰ μόνον τὴν ὁμολογίαν μου ἐπαρτηροῦσε!»

«Θεὸς φυλάξῃ, παιδάκι μου! Εἶναι πειρασμός τοῦ διαβόλου!» τῆς εἶπε ἡ μητέρα τῆς, ἀλλ' ἡ Μαρίκα πάλιν σηκώνεται καὶ φεύγει γιὰ νὰ μὴν ἀκούσῃ τὴ συμβουλὴ τῆς.

Αὐτὴν τὴν ἡμέρα τὴν ἐζήτησε ἓνα ἀρχοντόπουλο, ἀλλ' ἐκείνη τὸν ὕβρισε καὶ τὸν ἔστειλε εἰς τὴν δουλειά του.

Τὴν αὐτὴ βραδιά βλέπει εἰς τὸ ὄνειρό τῆς ὅτι τὴν ἐζήτησε ἓνας βασιλέας, ὅπου ἦλθε μὲ χρυσὴ ἄμαξα καὶ ὅτι τῆς ἐφόρεσε ὀλόχρυσον φορεσιά.

Τὸ πρωὶ καθὼς τὸ διηγείτο τῆς μητέρας τῆς, ἀκούεται ἓνας βρόντος εἰς τὴν αὐλή τους, καὶ βλέπουν νὰ μπαίνουν τρία ἄμαξια, τὸ πρῶτο μπακιρένιο, γεμᾶτο ἀπὸ στολίδια καὶ χρυσὰ κεντήματα, τὸ δεῦτερο ἀσημένιο, γεμᾶτο ἀπὸ καλοφορεμένους δούλους, καὶ ἀπὸ τρίτο τὸ χρυσὸ βλέπουν νὰ καταβῇ ἓνας ὠραίος νέος, ὁ ὁποῖος ἄμα ἐμπῆκε εἰς τὸ σπίτι ἐζήτησε τὴν κοπέλλα ἀπὸ τὴν μάνα τῆς.

«Νὰ μητέρα» εἶπε ἡ κόρη «εἶχ' ὀκταὶ ἢ δὲν εἶχα;»

Καὶ ἐπῆρε τὴν ὀλόχρυσον φορεσιά ὅπου τῆς ἔφερε ὁ γαμβρός, καὶ ἐπῆγε νὰ στολισθῇ. Ἡ μάνα ἔμεινε μὲ τὸν γαμβρό.

«Δέ μου λὲς κύρ Γαμβρὲ, τί ψωμὶ δίνετε τῆς κόρης μου;»

«Εἰς τὸν τόπο μου» ἀποκρίθηκε αὐτὸς «τὸ ψωμὶ εἶναι τριῶν εἰδῶν, μπακιρένιο, ἀσημένιο καὶ χρυσόν.»

Ἡ μητέρα σὰν τ' ἄκουσε ἀπόρησε, μὰ τί νὰ κἀν; Δὲν εἶπε τίποτε.